

PF 2014

Ing. Martin Pýcha, předseda představenstva Družstevní Asociace ČR

Vážení přátelé, s koncem roku přichází v každé společnosti okamžik bilancování toho, co se podařilo a co nikoliv. Stejně je tomu i u Družstevní Asociace ČR. Rok 2013 byl pro nás rokem 20. výročí vzniku DA ČR jako právního nástupce bývalých federálních struktur, které zanikly společně s rozpadem Československa v roce 1993, tedy rokem jubilejním.

O to více jsme se snažili připomínat české veřejnosti, představitelům politické reprezentace a státní administrativy existenci družstevního sektoru, jeho hodnoty, principy, stejně jako roli družstevních podniků v ekonomice státu. Nelze říci, že by naše úsilí padalo na úrodnou půdu. Společně s partnery z Masarykovy demokratické akademie se nám sice podařilo v březnu zorganizovat na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR seminář, nad kterým převzal záštitu místopředseda Poslanecké sněmovny L. Zaorálek, ale bohužel účast pozvaných představitelů zákonodárného sboru všech poslaneckých klubů a zástupců

masmédií byla mizivá. Další plánovanou akci, tentokrát v Senátu, se již bohužel nepodařilo zorganizovat, a to nejdříve kvůli rozsáhlým povodním, které zasáhly celou republiku a narušily běžný život celé země, později kvůli politickým turbulencím spojených s demisí vlády P. Nečase, která družstevnímu sektoru opravdu nebyla nakloněna a poznamenala ho i svým skončením.

Z pohledu mezinárodního kontextu se celosvětové družstevní hnutí rozhodlo navázat na úspěšný Mezinárodní rok družstev 2012, vyhlášený OSN a střešová družstevní organizace Mezinárodní družstevní svaz vyhlásila vizi až do roku 2020, kterou zhmotnila v projektu Družstevní dekády. Družstevní dekáda je pokračování realizace cílů zformulovaných pro rok 2012 a staví i před DA ČR výzvy ke zlepšení postavení družstev všech sektorů v ČR.

Chtěli bychom věřit tomu, že se nástup nové vlády a nové státní administrativy stejně jako změny v evropských rozvojových programech pozitivně promítnou do postojů všech kompetentních orgánů a institucí k problematice družstevnictví. DA ČR, její členské svazy, a zde je třeba explicitně uvést svaz výrobních družstev, se chtějí do předpokládaných strukturálních změn českého hospodářství aktivně za-

pojit a dokázat, že družstevní forma podnikání je konkurenceschopnou a plnohodnotnou podnikatelskou aktivitou. Důkazem je projekt restrukturalizace hospodářství České republiky předkládaný družstevním sektorem všem zainteresovaným a kompetentním orgánům a institucím.

V kontextu přístupu české administrativy k družstevní problematice si nemohu odpustit poukázání na skutečnost vstřícnějšího postoje a pozitivního hodnocení, kterého se družstva (a jejich podnikatelské aktivity) dočkala od Svatého otce, papeže Františka, který přijal k audienci delegaci vedení MDS a zdůraznil svůj pozitivní vztah k myšlence družstevnictví a její podporu.

Dovolte mi na závěr, vážení přátelé, abych Vám jménem představenstva Družstevní Asociace ČR i jménem svým, popřál do nového roku vše nejlepší, spokojenost v osobním i pracovním životě, hodně zdraví a pohody s heslem Mezinárodního roku družstev: „Družstevní podniky budují lepší svět.“

*Ing. Martin Pýcha
předseda představenstva
Družstevní Asociace ČR*

AKTUÁLNÍ INFORMACE Z ČINNOSTI ČLENSKÝCH SVAZŮ DA ČR

TRENDY V OPRAVÁCH A MODERNIZACÍCH PANELOVÝCH DOMŮ V OBDOBÍ 2014–2020

Ing. Vít Vaníček – předseda SČMBD

Stav panelového bytového fondu v ČR

V ČR již od poloviny 90. let minulého století probíhá proces oprav, modernizací či regenerací panelových bytových domů. Motivace, která vede uživatele bytů v těchto domech, se v průběhu let mění, stejně tak jako priority, které jsou dávány jednotlivým technickým opatřením. Toto období můžeme charakterizovat jako:

„1. etapa“ oprav a modernizací panelových domů“

Tuto etapu definujeme jako základní opatření zajišťující či zlepšující funkční, statický a tepelně-technický standard budovy. Zpravidla zahrnuje zásahy na obálce budovy (opravy či zateplení obvodového pláště, střechy, balkonů či lodžii a výměnu oken), v některých případech dochází i k opravám společných rozvodů TZB a výměnám či modernizacím výtahů a dalším navazujícím opatřením. Jsme přesvědčeni, že tato etapa se chýlí ke svému konci a že je nezbytné si již dnes z pozic vlastníků a správců panelových bytových domů klást nejen otázku, v jakém stavu jsou naše panelové domy, ale především jak při jejich správě pokračovat dále.

Tab. č. 1 popisuje strukturu bytového fondu v ČR a plyne z ní, že v rámci panelové bytové výstavby bylo rea-

Počet bytů celkem 4 366 000	Trvale obydlené byty 3 826 000	Bytové domy 2 160 000 (56%)	Klasicky zděná technologie 960 000 (45 %)
		Rodinné domy 1 632 000 (44 %)	Panelová technologie 1 200 000 (55 %)
Dočasně užívané byty 539 000			

Tab. č. 1: Struktura bytového fondu ČR

lizováno cca. 1,2 milionu bytových jednotek, což představuje 31 % ze všech trvale obydlených bytů a 55 % z bytů v bytových domech.

ná data vychází z činnosti Poradenských a informačních středisek SČMBD, která se v rámci programu Panel podílela na zpracování žá-

	V původním stavu	Po celkové regeneraci	Pouze výměna oken	Pouze zateplení pláště
%	15	42	29	14

Tab. č. 2: Stav panelových domů ve správě členů SČMBD

Bytová družstva sdružená v rámci SČMBD vlastní či spravují více než 600 tis. bytů v panelových domech, tj. více jak 50 % panelovou technologií realizovaných bytů. Z interních svazových statistik plyne, že cca. 85 % členskými družstvy spravovaných domů prošlo komplexně či částečně 1. etapou oprav a modernizací. Pouze 15 % domů se nachází v původním stavu (viz Tab. č. 2).

dosť k opravám více než 80 000 bytových jednotek.

Vzmemme-li v úvahu údaje z Tab. č. 2 a data zveřejněná v rámci studie PANELScan 2009, zpracované sdružením Cerpad, ve které je konstatováno, že v případě panelových domů bylo v uplynulém období opravami dotčeno 55 % bytů (ne ve všech případech se však jednalo o komplexní

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Náklady na byt	153 998	187 980	186 992	214 994	221 780	229 320	226 460	226 200
Náklady na m ²	2 366	2 938	2 990	3 484	3 692	3 822	3 770	3 770

Tab. č. 3: Náklady na 1. etapu oprav bytu v panelovém domě

Tab. č. 3 uvádí průměrné náklady na 1. etapu oprav a modernizací v členění Kč/byt a Kč/m². Uvede-

opravy), je možno učinit závěr, že 1. etapou oprav a modernizací prošlo cca 50–55 % z bytů v panelových

domech, tj. 600 000–660 000 bytů. Obráceně je možno konstatovat, že **540 000–600 000 bytů v panelových domech na opravu či modernizaci teprve čeká.** Při jednotkové ceně 226 tis. Kč/byt pak tedy dokončení „1. etapy“ představuje stavební práce ve výši 125–136 mld. Kč.

Je třeba si však položit otázku, zda budou všechny tyto byty v následujícím období opraveny. S odkazem na diskuse s představiteli bytových družstev v jednotlivých regionech jsme toho názoru, že reálně je možno počítat s tím, že 1. etapě oprav bude podrobena pouze část ze zbývajících bytů. SČMBD odhaduje, že to bude cca 300 tis. bytů. Finanční náklady na tyto práce odhadujeme na částku cca **70 mld. Kč.**

Znamená to tedy, že cca 300 tis. bytů, tj. ¼ bytového fondu realizovaného panelovou technologií, zůstane neopravena, tedy v původním stavu. Na jedné straně to mohou být byty v domech, které byly kolaudovány na konci 80. či začátku 90. let a jejichž technický stav významnější zásahy nevyžaduje. Na druhé straně to však zcela jistě budou domy ve vyloučených a sociálně slabých lokalitách, v lokalitách, kde jsou tržní ceny bytů nižší

OSBD Příbram – příklad modernizace panelových domů

než náklady na jejich modernizaci. V těchto lokalitách pak reálně hrozí eskalace sociálních problémů mnohdy pak vedoucích ke vzniku „ghett“ se všemi s tím spojenými důsledky. SČMBD vidí jako nezbytné, aby se stát v těchto lokalitách chopil své úlohy a začal situaci bezodkladně a především intenzivně řešit, a to jak formou dotačních programů na podporu modernizací bytového fondu, tak i formou sociálních a legislativních opatření, která povedou ke stabilizaci situace v tzv. vyloučených lokalitách.

„2. etapa“ oprav a modernizací bytových domů v období 2014–2020

2. etapu oprav a modernizací je možno definovat jako sadu dalších stavebních a technických opatření, která povedou k dalšímu zefektivnění provozu bytového domu. Pro realizaci 2. etapy je nezbytné splnění následujících **předpokladů:**

- úspěšné dokončení 1. etapy oprav a modernizací
- splacení finančních úvěrů z 1. etapy oprav a modernizací
- dostatečná informovanost a znalost uživatelů bytů.

Motivačními faktory, které mohou přesvědčit uživatele bytů vložit své finanční prostředky do 2. etapy, jsou:

- snížení provozních nákladů
- prodloužení životnosti opatření z 1. etapy
- opravy vad a poruch z 1. etapy
- zvýšení bezpečnosti provozu domů
- zvýšení komfortu bydlení.

2. etapu je možno rozdělit do tří skupin opatření

a) Pláště budov s již realizovaným zateplovacím systémem:

Proces zateplování plášťů bytových domů probíhá již cca 15 let. Nejstarší realizace tak již

dosáhly stáří, kdy je nezbytné provést kontrolu technického stavu, odstranit případné vady a poruchy a příslušným nátěrem obnovit funkci a požadované vlastnosti povrchové vrstvy. Tato opatření vedou k prodloužení životnosti celého systému. Současně je s uvedenými opatřeními možno aplikovat prostředky chránící fasádu objektu před napadením řasami či plísněmi. Předpokládáme, že v horizontu do roku 2020 by touto „revizí“ mělo projít cca. 600 tis. bytů. Specializované firmy odhadují náklady na tyto práce v rozsahu 250–400 Kč/m², což v úhrnu představuje sumu **10–15 mld. Kč.**

V případech, kdy bylo zateplení fasády či střechy provedeno z dnešního pohledu již nedostatečnou tloušťkou tepelné izolace, je na místě uvažovat o dodatečném zateplení pláště tak, aby jeho stav odpovídal současným poznatkům a požadavkům. Potenciál prací souvisejících s dodatečným zateplením odhadujeme na částku **40–80 mld. Kč.**

b) Opravy konstrukčních prvků a technických systémů budov

Do této skupiny opatření je možno v první řadě zařadit opravy či výměny balkonů a lodžií (náhrady balkonů lodžemi nebo i vybudování nových lodžií). I nadále zůstává aktuální otázkou stav výtahů v bytových domech a jejich uvedení do souladu s aktuálními normovými požadavky.

Samostatným problémem je stav rozvodů TZB v domech. Toto téma je možno rozdělit do dvou na sobě víceméně nezávislých částí, a to:

- rozvody TZB ve společných prostorech – v řešení společných

rozvodů není z pohledu správce budovy významnějších překážek a tyto jsou průběžně udržovány a vyměňovány

- rozvody TZB v bytech – v otázce bytových rozvodů je správce budovy plně závislý na ochotě a vůli uživatele bytu a je nutno konstatovat, že vyjma opatření souvisejících s individuálně realizovanými rekonstrukcemi bytových jader žádné práce na bytových rozvodech neprobíhají. Z pohledu správce budovy není tato situace nijak legislativně řešena.

Dle případových studií odhadujeme náklady na výše uvedené činnosti v rozsahu cca 200 tis. Kč na byt. Celkový potenciál souvisejících stavebních činností odhadujeme na částku **120–180 mld. Kč.**

c) Energetika – snižování energetické náročnosti

Samostatnou a v příštím období pravděpodobně nejvíce diskutovanou kapitolou bude další snižování energetické náročnosti domů. Poté, co byla v rámci 1. etapy provedena „pasivní“ energeticky úsporná opatření, nabývají na významu opatření aktivní. Mezi ně je možno zařadit:

- snižování nákladů na zásobování teplem a ohřev TV (optimalizace vztahu s provozovatelem CZT, vyregulování parametrů topné soustavy, instalace tepelných čerpadel, instalace solárních panelů na ohřev TV a přitápění, výměna stávajících kotlů za účinnější atd.)
- instalace systémů řízeného větrání s využitím rekuperace vzduchu – využití tohoto systému je základním předpokladem k dalšímu požadovanému

snižování energetické náročnosti panelových domů až na úroveň výrazně nízkoenergetických, či dokonce pasivních domů. Je jediným nástrojem pro zajištění požadovaných hygienických parametrů vnitřního prostředí. Bohužel v tuto chvíli není k dispozici žádný systémově použitelný a finančně dostupný produkt aplikovatelný v panelových domech.

Realizace opatření z této oblasti bude vždy podmíněna úzkou spoluprací s energetickými specialisty a projektanty, kdy pouze na základě jejich auditů a vyhodnocení bude možno rozhodnout nejenom o ekonomické vhodnosti, ale především také o technické realizovatelnosti jednotlivých opatření.

V rámci 2. etapy oprav a modernizací tedy SČMBD odhaduje, že se objem prací, které by bylo potřeba realizovat v období do konce roku 2020, může blížit částce 170–275 mld. Kč. Je však vysoce nepravděpodobné, že budou naplněny naše předpoklady a že všechna opatření budou realizována ve výše uvedeném rozsahu. Např. je pravděpodobné, že nedojde ke změně v přístupu

uživatelů bytů k výměnám rozvodů v bytech. Na druhou stranu však v našich kalkulacích nejsou zahrnuty náklady na nové zdroje energií (solární panely, tepelná čerpadla či systémy řízeného větrání) jejichž realizovatelnost finanční nákladnost je obtížně předpověditelná. Reálně je možno uvažovat v horizontu do roku 2020 s poptávkou na realizaci prací v rámci **2. etapy v rozsahu 120–200 mld. Kč.**

Odhadujeme, že společně s dokončením 1. etapy oprav a modernizací bytových domů je možno reálně očekávat potřebu prací v řádu 190 – 270 mld. Kč. To, zda budou tyto činnosti skutečně realizovány, bude záležet nejenom na finanční situaci, potřebách a znalostech vlastníků a uživatelů bytů, ale také na ekonomické situaci státu v příštích letech a na jeho ochotě uvedená opatření podpořit. Zkušenosti s minulými či stávajícími dotačními tituly potvrzují, že účast státu ve formě rozumného a dlouhodobého dotačního programu může výrazným způsobem zvednout zájem občanů o dané téma. Z pohledu státu je pak možné očekávat za relativně nízkou cenu velké výsledky.

OSBD Olomouc- příklad modernizace panelových domů

Sociální dialog v odborném školství v odvětví obchodu

Ing. Zdeněk Juračka – předseda SČMSD

Svaz českých a moravských spotřebních družstev byl zapojen do projektu „Posilování bipartitního dialogu v odvětvích“. Hlavním realizátorem projektu byla Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů (KZPS), hlavním sociálním partnerem pak Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS). Projekt prošel příslušným schvalovacím řízením – tento proces byl završen v polovině června roku 2010. Na realizaci projektu bylo schváleno 76 mil. Kč, a to na období 36 měsíců. Projektu se zúčastnilo 12 platforem a řešením problematiky spojené s projektem se zabývalo 80 osob.

Realizace projektu byla hrazena z prostředků Evropského sociálního fondu v ČR, a to jako součást Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

O projektu dnes již hovoříme v minulém čase, neboť byl ukončen k 30. 6. 2013.

Projektu si kladl za cíl vytvořit trvalé prostředí pro vedení odvětvového sociálního dialogu a tím přispět ke zvýšení adaptability a konkurenceschopnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů.

Problematiku obchodu řešila bipartitní platforma Obchod. Podstatou činnosti této platformy byla týmová práce a byli do ní zapojeni specialisté za obě strany sociálního dialogu. Za stranu zaměstnavatelů jsou to specialista pro vedení sociálního dialogu a odborník pro pracovněprávní vztahy v obchodě. Sociálním partnerem za stranu odborů je to specialista zastupující zaměstnance tohoto odvětví, v daném případě je to představitelka základní odborové organizace při SČMSD. Vzhledem ke skutečnosti, že se z odvětví obchodu

do projektu zapojil jen Svaz českých a moravských spotřebních družstev (SČMSD), byla značná část řešené problematiky věnována družstevnímu obchodu. Proto se SČMSD podílel na vytvoření personálních kapacit projektu. Bipartitní platforma Obchod zajišťuje realizaci projektu ve třech rovinách. Hlavními tématy byly:

- 1) Význam obchodu jako zaměstnavatele.
- 2) Pracovně právní vztahy v odvětví Obchod
- 3) Situace v odborném školství se zaměřením na potřeby odvětví obchodu.

O dvou prvních tématech jsme vás informovali již dříve, dnes bych se chtěl zmínit o třetím tématu „**Situace v odborném školství se zaměřením na potřeby odvětví obchodu**“, jehož řešení bylo završeno celostátní konferencí, konanou dne 15. května 2013 v Klánovicích.

Cílem tohoto specifického tématu bylo především definovat nástroje podpory odborného vzdělávání v odvětví obchodu, popsat možnosti pro další odborné vzdělávání pracovníků v obchodu, podpořit zaměstnávání v obchodě a v neposlední řadě zvýšit konkurenceschopnost odvětví.

Za účelem nalezení základního cíle projektu bylo postupováno podle metodických postupů projektu a realizační tým platformy zajišťoval úkoly, které byly spojeny s jednotlivými fázemi projektu. Především šlo o zajištění **zpracování dopadové studie** problému, která se stala základem pro následné pracovní workshopy. Dopadovou studii zpracoval Manažerský institut COOP, s. r. o.

Obsahovým zaměřením této dopadové studie je zejména dostatečný výčet obchodních oborů na SŠ, VOŠ a výčet obchodních oborů na VŠ. Zároveň jsou ve studii definovány požadavky na kvalifikaci absolventů a pracovníků. Studie poskytla také dostatečný přehled o Národní soustavě kvalifikací ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb. a o postavení sektorových rad. Současně přiblížila praxi jiných zemí v Evropě a vymezila vývoj struktur zaměstnanosti v ČR a v zemích EU. Studie se také dotkla velmi ožehavého tématu naší ekonomiky a tím je objem finančních prostředků vynaložených zaměstnavateli v obchodu na vzdělávání svých zaměstnanců.

V rámci projektu **bylo uskutečněno 5 workshopů za stranu zaměstnanců, 8 workshopů za stranu zaměstnavatelů a 24 společných workshopů.** V rámci této etapy projektu probíhaly workshopy jednak ve spotřebních družstvech, jednak v odborných školách Svazu českých a moravských spotřebních družstev.

Další aktivitou bylo **vydání tištěného manuálu**, který je určitým návodem pro odvětví Obchod, a jeho součástí je naznačení postupu, jak v sociálním dialogu postupovat dál. Manuál je výstupem třetí etapy platformy Obchod v uvedeném projektu, charakterizuje specifika odborného školství v odvětví obchodu, naznačuje specifické trendy jeho vývoje, vymezuje nástroje podpory odborného vzdělávání a zabývá se problematikou řešení stávajících problémů v této problematice.

Významnou součástí manuálu je kapitola týkající se obchodu a sociálního dialogu, Neodmyslitelnou součástí

Mgr. Václav Hořejší, ředitel Národního ústavu vzdělávání Praha prezentoval specifika zaměstnanosti z celoplošného pohledu a situaci v oblasti uplatnění absolventů na trhu práce

tí manuálu, kterému byla věnována velká pozornost, je **shrnutí poznatků získaných při workshopech** – realizační tým je shrnul takto:

Závěry z workshopů v družstvech:

- objem prostředků, které družstva věnují na vzdělávání svých zaměstnanců, je silně závislý na finanční situaci družstva. Rozsah vzdělávacích akcí je od komplexního vzdělávacího programu pro všechny zaměstnance až k zajištění pouze nejnutnějších školení
- vzdělávání si družstva zajišťují buď ve vlastní režii, nebo určitou část přes Manažerský institut COOP, kde využívají finanční podporu ze SČMSD
- jako problematickou vidí představitelé družstevního sektoru otázku zajištění pracovníků pro obchod v blízké budoucnosti; dochází ke generační obměně, a to zejména na pozicích vedoucích prodejen, mnoho z nich je v důchodovém věku, je problém vybrat nové lidi, kteří by si ke své prodejně a svým zákazníkům vytvořili obdobný vztah, jako je u „starých“ zaměstnanců, pracujících v jedné prodejně i desítky let
- profese „prodavač“ ztratila na vážnosti, ucházejí se o ni pouze lidé s jinou kvalifikací, je třeba je proškolit, to stojí čas i peníze.

- K tomu přistupuje další problém, a to ten, že dnes jsou pouze obory s maturitou, jejich absolventi však nehledají uplatnění v obchodním provozu, všichni chtějí pracovat v administrativě. A vše souvisí s odměňováním – práce v obchodě je málo placená
- nicméně vzdělání je majetkem každého – ne všichni si to uvědomují
- zejména u malých prodejen je provozně obtížné umožnit zaměstnancům účast na školení a dalším vzdělávání, ale lze to zvládnout, když je zájem
- ukázalo se, že je třeba spolupracovat se základními, případně odbornými školami v místě, a to již při náboru žáků – je třeba být partnerem příslušné školy
- uchazečům lze nabídnout stipendium, smluvně zajistit jejich uplatnění po škole
- spoléhat se na trh práce nelze, a to zejména u lidí do provozu

Závěry z workshopů v odborných školách SČMSD, kterých se zúčastnili jak zaměstnanci (především pedagogové), tak studenti těchto škol:

- to, co se mladí naučí ve školách, je jen základ, na kterém se musí dále stavět podle toho, kde najdou uplatnění
- už při výuce je třeba mít kontakt s reálnou praxí, praxe by měla

tvořit větší díl, praxi by měli vést skuteční odborníci

- je třeba neustále zabezpečovat vzdělávání učitelů odborných předmětů
- je důležité, aby studenti věděli, jaké jsou požadavky a potřeby potenciálních zaměstnavatelů
- kromě odborných znalostí je důležité získat i další dovednosti, zejména znalost cizích jazyků, počítačová gramotnost
- zaměstnavatelé mají zájem o všestranné zaměstnance, kteří jsou schopni plnit rozličné úkoly
- o práci v odvětví obchodu není velký zájem, zejména vzhledem k nízkému finančnímu ohodnocení
- mladí účastníci workshopu dávají přednost vyššímu vzdělání, raději získat maturitu než jen výuční list
- o významu kvalitního vzdělání pro další život nikdo nepochybuje
- i s odborným vzděláním není snadné najít po škole uplatnění
- je dobré najít si již v průběhu studia svého budoucího zaměstnavatele.

Manuál obdrželi všichni účastníci uvedené konference a je určen i širší odborné veřejnosti.

Ke všem těmto problémům diskutovali účastníci na zmíněné konferenci v Klánovicích.

A co říci na závěr k této etapě projektu?

Studie zaměřená na zmapování situace v odborném školství se zaměřením na odvětví obchodu otevřela řadu problémů, které je potřeba řešit účinnými nástroji, zvláště:

- posílit kariérové poradenství na druhém stupni základní školy, a to zejména zapojením co největšího počtu zaměstnavatelů do procesu volby vzdělávací dráhy žáka
- usilovat o změny v myšlení zaměstnavatelů a jejich širší zapojení do propagace jednotlivých obchod-

ních oborů na základních školách, do posílení prestiže odborného vzdělávání a současně do zlepšování péče o absolventy odborného vzdělávání a o zlepšení jejich pracovních a mzdových podmínek

- podporovat aktivity zaměstnavatelů ve vzdělávání učitelů odborných předmětů
- na půdě zaměstnavatelů se zapojit do modernizace a vybavenosti odborných učeben ve školách a atraktivnit tím vyučované obory a současně se efektivně prezentovat žákům škol
- rozšiřovat možnosti nového vstupu maturantů do oborů vzdělávání s maturitní zkouškou a výučním listem, a to formou zkráceného studia
- využívat uvolněných prostorových i personálních kapacit středních škol do oblasti rozvoje vzdělávání dospělých a postupně realizovat proměnu stávajících středních škol na centra celoživotního vzdělávání a na zaměstnavatele
- při rozvoji celoživotního vzdělávání maximálně využívat prostředků EU
- usilovat o přímou finanční podporu podnikatelského sektoru žákům těchto oborů středního odborného

vzdělávání, u nichž panuje dlouhodobý nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce a které jsou v ohrožení.

A jaké řešení je v rámci projektu navrhováno?

Z pohledu oborové struktury patří skupina „66 – Obchod“ mezi obory, kde se firmy potýkají s nedostatkem pracovníků, hlavně prodavačů, příp. skladníků. To je zapříčiněno především finančním podhodnocením těchto profesí. Situaci navíc zhoršuje vliv velkých prodejních řetězců, kde není požadována kvalifikovanost pracovníků a kde se odbornost řeší pouze vlastním proškolením zaměstnanců.

Z uvedených důvodů rovněž dochází k úbytku přijímaných žáků do prvních ročníků těchto oborů (žáci ztrácejí o tyto profese zájem), což je navíc umocněno výrazným poklesem počtu 15letých osob v České republice. Školní rok 2012/2013 je třetím rokem, ve kterém se v počtu nově přijatých opět výrazně odráží pokles populace (v roce 2010/2011 nastoupilo do prvních ročníků středních škol 14 700 žáků, v roce 2012/2013

již pouze 3700 žáků). Pokles počtu přijímaných bude pokračovat minimálně ještě v příštím roce.

Řešením problému s nedostatkem pracovníků se jeví zavedení Národní soustavy kvalifikací (NSK) jako pružného a praktického nástroje, který nabízí vedle školní docházky druhou cestu k plnohodnotné profesní kvalifikaci. Aby však celý systém uznávání kvalifikací fungoval, musí jej akceptovat zaměstnavatelé, což znamená, že musí být v maximální možné míře zapojen do jeho vytváření.

K tomu slouží tzv. sektorové rady, složené z reprezentativních zástupců zaměstnavatelů příslušných odvětví. Sektorové rady rozhodují o potřebě vytvoření nebo revizí kvalifikací v oblastech své působnosti a řídí týmy odborníků z praxe, kteří pod vedením Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV) stanovují obsah konkrétních kvalifikací a zpracovávají nebo revidují jejich standardy. Standardy pak procházejí schvalovacími procesy na věcně příslušných ministerstvech (tzv. autorizující orgány) a nakonec na Ministerstvu práce a sociálních věcí (MPSV) a na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT).

Vytváření NSK vychází z doporučení EU a jednotlivé kvalifikace jsou navázány na Evropský rámec kvalifikací (EQF).

Sektorová rada pro obchod a marketing má aktuálně ve své gesci 7 profesních kvalifikací, které jsou zveřejněny v rámci NSK. V roce 2012 tvorba dalších profesních kvalifikací pokračuje na základě návrhů sektorové rady ve vztahu k vytvořeným jednotkám práce.

Konference se zúčastnilo přes 100 účastníků, zejména z řad spotřebních družstev a středních odborných škol SČMSD

Aktuální informace z činnosti SČMVD

Ing. Soňa van Deelenová – generální ředitelka SČMVD

SČMVD sdružuje přes 200 výrobních družstev podnikajících ve všech oblastech zpracovatelského průmyslu. Celkový obrat našich členů činil v loňském roce přes 14 miliard Kč a proti roku 2011 vzrostl o 2 %.

V letošním roce byla činnost Svazu českých a moravských výrobních družstev zaměřena na tři základní oblasti. Tradičním úkolem vyplývajícím ze stanov je hájení a zastupování společných zájmů členských výrobních družstev vůči vládě, ministerstvům a ostatním státním a veřejným institucím. Do této oblasti spadá především prosazování požadavků a oprávněných potřeb výrobních družstev ve všech aspektech podnikatelského prostředí. V poslední době zvyšujeme především tlak na nutnost restrukturalizace hospodářství ČR ve smyslu podpory malého a středního podnikání. Není tajemstvím, že v mnoha státech EU na západ od českých hranic činí téměř 90 % příjmů státního rozpočtu pocházejících z přímých daní odvozy malých a středních podniků, kdežto u nás je to pouze cca 30 %. Stabilita hospodářství takových států je pak ve srovnání s ČR daleko větší, a to nehovoříme pouze o případném výpadku daně z příjmů, ale také o míře zaměstnanosti. Výrobní družstva jsou z velké části střední podniky s trvale dobrým hospodařením, přičemž jsou v místě své podnikatelské činnosti v mnoha případech významnými zaměstnavateli. Řada z nich navíc zaměstnává převážně zdravotně postižené a plní tak i významnou sociální úlohu. Tato skutečnost koresponduje i s přijatým usnesením Komise pro průmysl, energetiku a vědu parlamentu EU, které vyzdvihuje význam družstev jako stabilních zaměstnavatelů. Podpora

MSP nespočívá jen v možnosti čerpat prostředky ze strukturálních, případně národních fondů, ale také v nezbytném omezení byrokracie a dosud stále se jen zvyšujících administrativních a zákonných požadavků státních orgánů. Tyto požadavky jsou v přímém rozporu s deklarovaným politickým zájmem všech stran, kterým je růst HDP. V podnicích se musí nejdříve zajistit práce a odbyt. Čím více času se vynakládá na zbytečnou, nesmyslnou a mnohdy i nákladnou byrokratickou agendu, tím méně zbývá na přemýšlení o nových směrech odbytu, inovací a dalších, pro budoucnost velice důležitých, bohužel však nenaléhavých činnostech. V tomto směru se snažíme působit ve všech komisích a výborech – kde jsme nominováni jako zástupci MSP. Vedle konkrétních návrhů na omezování byrokracie a podpory MSP jsme posuzovali více než 300 návrhů právních předpisů a dalších legislativních materiálů, např. novelu zákona o zaměstnanosti, novelu zákona o podpoře malého a středního podnikání, novelu insolvenčního zákona, novelu občanského soudního

řádu, novelu daňových zákonů atd. V posledním období jsme zpracovali Projekt restrukturalizace hospodářství České republiky k posílení stabilizace ekonomiky a zaměstnanosti prostřednictvím družstevních výrobních podniků a středních firem.

Druhou oblastí, která je pro naše členy daleko více viditelná a zřejmá, je konkrétní vzdělávací, poradenská, konzultační a organizační činnost. V prvním pololetí 2013 jsme naplánovali a uskutečnili více než 20 vzdělávacích akcí pro zaměstnance členských družstev, jichž se zúčastnilo přes 500 osob. Školení navazují na informace poskytované členům prostřednictvím extranetu a Informačního přehledu, který vychází podle potřeby až 20× ročně v tištěné a webové podobě. Témata školení jsou stálá – zejm. ekonomická, marketingová, obchodní nebo ad hoc podle aktuální potřeby – zejména z právní a daňové oblasti. V současné době je velmi aktuální příprava nových vzorových stanov pro družstva. 2. pololetí letošního roku bude zaměřeno právě na školení a semináře

Celorepubliková porada SČMVD – předseda vlády ČR předává ocenění. Foto: Jana Henychová

k této problematice tak, aby členská družstva zajistila registraci nových stanov do 30. 6. 2014.

Na školení a semináře navazuje možnost konzultací a právního, daňového, ekonomického poradenství, stejně jako poradenství v oblasti životního prostředí, bezpečnosti práce a dalších. Za významnou považují naši členové také zpracování projektů z programů strukturálních fondů a národních programů. Zkušenosti mají pracovníci Svazu zejména s programy Operačního programu pro Podnikání a inovace a OP Lidské zdroje a zaměstnanost. Do obou těchto programů byly zpracovány desítky projektů a bylo poskytnuto poradenství při monitorovacích zprávách, žádostech o platbu a dalších nutných dokumentech.

Do organizační činnosti spadá jak možnost účastnit se společných expozic na výstavách a veletrzích, tak stále rostoucí význam společných nákupů. Již poněkoličtější měla na letošní rok členská družstva možnost nakoupit energii a plyn společně přes kladenskou burzu a úspory z těchto nákupů jdou v součtu do desítek milionů korun. Stejně tak máme uzavřenou rámcovou smlouvu na pojištění majetku a odpovědnosti za škodu, kde jsme od 1. ledna t. r. vyjednali snížení řady pojistných sazeb až o 20 %. Nově se na začátku letošního roku podařilo dosáhnout výběrovým řízením velice dobré podmínky s mobilním operátorem, které mohou díky rámcové smlouvě využívat nejen členská družstva, ale i jejich zaměstnanci. Stále hledáme další možné oblasti úspor a jako velmi potřebnou vidíme spolupráci s ostatními družstevními svazy, a to i na mezinárodní úrovni.

Všechny tyto oblasti podpory a pomoci byly kladně hodnoceny našimi členy na 22. valném shromáždění, které se uskutečnilo 17. 6. 2013 v Nymbur-

ce. Valné shromáždění schválilo nové stanovy, jejichž návrh byl projednán již na pravidelných regionálních poradách konaných na jaře letošního roku. Nové stanovy přináší zejména upřesnění a zjednodušení řady ustanovení a obecně lze konstatovat, že změny byly učiněny ve prospěch členů.

Valné shromáždění rovněž ocenilo nejlepší výrobní družstva s obraty v řádu stovek a ziskem v řádu desítek milionů korun. Výrobním družstvem roku se stalo družstvo Sněžka Náchod, následované družstvy Kovobel Domažlice a Granát Turnov. Oceněna byla také v samostatné kategorii družstva zaměstnávající zdravotně postižené, kde 1. místo

obsadilo družstvo Služba České Budějovice, následované družstvem Otava Písek a Obzor Zlín. Svaz českých a moravských výrobních družstev vyhlásil pro rok 2013 již čtrnáctý ročník soutěže DESIGN VD 2013 a šestý ročník soutěže INOVACE VD 2013. V letošním roce přihlásila výrobní družstva do soutěže řadu zajímavých novinek, jednak z oblasti spotřebního zboží, hraček a textilních výrobků, rovněž tak vyspělé výrobky z oblasti techniky a procesně náročného prostředí automa-

tizace. Celkem 5 výrobků bylo oceněno v kategorii DESIGN VD 2013 a pět výrobků v kategorii INOVACE VD 2013. Další významnou akcí byla dne 15. listopadu celorepubliková porada výrobních družstev Praze, které se zúčastnilo 200 zástupců členských družstev. Hlavním tématem projevu předsedy svazu, JUDr. Rostislava Dvořáka, byl Projekt restrukturalizace hospodářství České republiky k posílení stabilizace ekonomiky a zaměstnanosti prostřednictvím družstevních výrobních podniků a středních firem. Čestným hostem celorepublikové porady byl Jiří Rusnok, předseda vlády České republiky.

Celorepubliková porada SČMVD – vystoupení předsedy vlády ČR

obsadilo družstvo Služba České Budějovice, následované družstvem Otava Písek a Obzor Zlín. Svaz českých a moravských výrobních družstev vyhlásil pro rok 2013 již čtrnáctý ročník soutěže DESIGN VD 2013 a šestý ročník soutěže INOVACE VD 2013. V letošním roce přihlásila výrobní družstva do soutěže řadu zajímavých novinek, jednak z oblasti spotřebního zboží, hraček a textilních výrobků, rovněž tak vyspělé výrobky z oblasti techniky a procesně náročného prostředí automa-

Svaz českých a moravských výrobních družstev letos slaví 60. výročí svého založení. U příležitosti tohoto významného výročí byly 85 zakládajícím členům svazu předány pamětní listy. 23 zástupců nejstarších družstev obdrželo ocenění – Družstvo s hlubokou podnikatelskou tradicí. Nejstarším členem Svazu českých a moravských výrobních družstev je Moravská ústředna Brno, družstvo umělecké výroby, které bylo založeno v r. 1909.

Vzdělávání pracovníků ostrahy

Ing. Lenka Bartoničková za realizační tým projektu

Na Svazu českých a moravských výrobních družstev již třetím rokem realizujeme projekt „Vzdělávání pracovníků ostrahy ve výrobních družstvech zaměstnávajících zdravotně postižené“ (reg. č. projektu: CZ.1.04/1.1.06/33.00048). S tímto projektem jsme začali v roce 2011 a v letošním roce jsme se dostali do závěrečné etapy. Těší nás, že můžeme konstatovat, že to, co jsme si na začátku předsevzali, spěje postupně do zdárného konce.

Projekt se zaměřuje na specifické odvětví podnikání družstev, ve kterém pracuje významný podíl osob se zdravotním postižením a osob starších 50, ev. 55 let. Projekt má pracovníkům v ostraze napomoci získat kvalifikaci potřebnou pro výkon jejich profese. Bez splnění odborné způsobilosti stanovené novelou živnostenského zákona by pracovníci ostrahy nemohli tuto činnost dále vykonávat.

Zvýšením kvalifikace dochází u těchto zaměstnanců ke zvýšení jejich adaptability i jejich ceny na trhu práce. Současně projekt přispívá k motivaci zaměstnanců a ke zvýšení konkurenceschopnosti členských družstev.

Cílem je proškolení 897 pracovníků ostrahy k vykonání zkoušky odborné způsobilosti pro profesní kvalifikaci „Strážný“ – č. 68-008-E a dále ověření odborné způsobilosti absolventů školení zkouškou podle zákona č. 179/2008 Sb. o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Instruktor před střeleckým výcvikem

Do projektu je zapojeno celkem 6 členských družstev SČMVD:

Od počátku v projektu figurují:

- **Integra, výrobní družstvo, Zlín**
  - **Služba, výrobní družstvo, České Budějovice**
  - **Družstvo HLS, výrobní družstvo Plzeň**
  - **DIOL družstvo, Olomouc**
- Dodatečně přistoupila:
- **1. Severočeské družstvo zdravotně postižených**
  - **Mechanika Prostějov 97.**

Jako dodavatel vzdělávání byla ve výběrovém řízení vybrána společnost CANA s. r. o.

Do současné doby bylo v rámci projektu proškoleny celkem 952 pracovníků ostrahy, zkoušku odborné způsobilosti úspěšně složilo 929 z nich, což představuje 98 % úspěšnost

u zkoušek. Ze statistiky projektu dále vyplývá, že 73 % účastníků kurzů je zdravotně znevýhodněných a 40 % účastníků kurzů je starších 55 let.

Na jaře letošního roku jsme projekt rozšířili o dva doplňkové kurzy, a to o kurz pro zlepšení základních komunikačních dovedností pracovníků ostrahy a o kurz pro pracovníky zásahové jednotky. První z těchto dvou kurzů proběhl v měsíci květnu, absolvovalo ho celkem 49 osob. Druhý se uskutečnil na podzim a absolvovalo ho 24 pracovníků výjezdových skupin. Proběhl jako dvou denní včetně praktického nácviku dovedností na střelnici.

Lze konstatovat, že družstva zapojená do projektu zaměstnávají v ostraze plně kvalifikované pracovníky a jsou schopna nabídnout své služby na profesionální úrovni.

Úspěšný seminář o družstevnictví

Ing. Klára Kozlová – Zemědělský svaz ČR

Dopolední seminář na téma „Dopad zrušení mléčných kvót v Evropské unii na producenty mléka“, který se konal v pátek 30. 8. v rámci výstavy Země živitelka v Českých Budějovicích, přilákal více než padesát posluchačů, kteří se zajímají o družstevní formu podnikání, a to především v souvislosti s mlékařskými odbytovými družstvy a jejich budoucností.

Seminář zahájil předseda Zemědělského svazu ČR, Ing. Martin Pýcha, který účastníky seznámil s obecnými fakty o družstevnictví u nás, v Evropě i ve světě a za příklad dával především sousední Německo, kde odbytová družstva tvoří velmi silné ekonomické subjekty a to se také odráží v silnějším postavení prvovýrobců ve výrobní vertikále a v důsledku i v příznivějších cenách. Upozornil také na skutečnost, kdy v ČR máme 36 odbytových organizací na mléko, z nichž však jen zlomek je takové velikosti, která má z pohledu vyjednávání smysl. Řada odbytových organizací není v zásadě ekonomicky aktivní, nebo jen okrajově (pozůstatky chybně nastavené podpůrné politiky z období 2004–2006). Pýcha hovořil také o snaze sloučit stávající odbytové organizace do větších celků, aby se vyjednávací síla netříštila.

Slova se dále ujal Ing. Jaroslav Švec, předseda představenstva odbytového družstva Mlecoop, který krátce pohovořil o vzniku odbytových družstev na počátku 90. let jako o reakci na zvyšující se počty nadnárodních obchodních řetězců, které začaly v ČR působit a dnes zaujímají 75 % maloobchodního trhu. Pozitivně hodnotil význam družstev především z pohledu obchodování s mlékem a zmínil se také o tzv. mléčném balíčku, který je však dle jeho

slov v podmínkách ČR zklamáním, neboť z jeho portfolia byla v České republice implementována jen část pojímající možnost zvýšení obchodované produkce pro registrované subjekty na úrovni 33 % celkového trhu s mlékem.

Dalším hostem semináře byl Karel Bednář, zástupce MHD Jih, který seznámil posluchače s činností mlékařského družstva, které existuje již 20 let, má 206 členů a denně obchoduje s 1 150 000 litry mléka. Mléko dodávájí do většího počtu mlékáren a mimo jiné také do bavorské mlékárny, která je celá vlastněna zemědělci, a spolupráci s ní si velmi pochvaloval. Klíčový faktor v budoucnosti mléka vidí hlavně ve schopnosti mléko prodat, nejen ho vyrobit, tedy připravit se na období po zrušení kvót především z pohledu odbytu a podpory prodeje mléčných výrobků. Pan Bednář se k otázce zrušení kvót nestaví tak pesimisticky, nicméně zdůraznil, že situace na trhu s mlékem bude záviset především na podmínkách podpor v sektoru mléka a jejich srovnatelnosti mezi původními a novými členskými zeměmi EU. „Především to chce dlouhodobé smlouvy s mlékárnou, aktivní odbytové družstvo, které bude komunikovat se svými členy, férový přístup mezi obchodními partnery a férové informace na obou stranách. Zkrátka – chce to trochu více slušnosti.“ Uzavřel své vystoupení Bednář.

Ing. Stanislav Coufal, zástupce moravských mlékáren, popisoval složitou situaci zpracovatelů mléka především z důvodu nelehkého postavení pod tlakem obchodníků, především velkých řetězců. Z pohledu zrušení mléčných kvót pak ventiloval určité obavy z narůstajícího výrobního potenciálu v některých sousedních zemích (zejména

v Německu) a varoval před nebezpečím nadprodukce, která může těžce dopadnout na ekonomiku celého mléčného sektoru.

Posledním řečníkem byl doc. Dr. Ing. Josef Kučera, ředitel Svazu chovatelů českého strakatého skotu, který vnesl do semináře souhrnná evropská data ze sektoru mléka, která mimo jiné říkají, že pravděpodobně v letech 2014/2015 nebude evropská kvóta naplněna o 6 %, ačkoli produkce stále stoupá (kolem 1,5 % ročně) a dá se také předpokládat růst průměrné roční užitkovosti dojníc až na 7 200 kg. Zajímavým poznatkem z představených analýz byl fakt, že v ČR se vyskytuje 7. největší kolísání cen za posledních deset let na celém světě, což jistě není pro chovatele zvláště pozitivní. Větší stabilitu cen mohou mimo jiné zajistit právě odbytové organizace, jejichž význam pan Kučera jasně deklaroval. Své tvrzení podložil holandskou studií, která říká, že v zemích, kde je alespoň 50 % produkce sdružováno, je dosaženo o 2,5–4,5 EUR lepších cen.

Zájem posluchačů potvrdila i následná diskuse a konfrontace názorů jak ze stran zemědělců, tak zpracovatelů.

AKTUÁLNÍ INFORMACE Z ČINNOSTI DA ČR

INFORMACE O PRŮBĚHU DRUŽSTEVNÍHO DNE 2013

Mgr. Jiří Svoboda, DESS – výkonný ředitel DA ČR

V souladu s usnesením představenstva DA ČR se v rámci mezinárodní výstavy Země živitelka konal dne 30. srpna Družstevní den. Jeho obsahovým garantem v letošním roce byl ZS ČR, který ve spolupráci se sekretariátem DA ČR zorganizoval pracovní seminář, jehož námětem byl „Dopad zrušení mléčných kvót v Evropské unii na producenty mléka.“

O konání Družstevního dne byla veřejnost informována v materiálech publikovaných vedením Výstaviště v ČB, zveřejněním pozvání v bulletinu Czech Cooperator 1/2013 a v neposlední řadě i na tiskové konferenci konané při příležitosti 40. výročí výstavy Země živitelka Ministerstvem zemědělství ČR dne 14. srpna v Praze, na které byla distribuována nejenom pozvánka na uvedenou akci, ale i speciálně vydaná

tisková zpráva připomínající rovněž 20. výročí vzniku DA ČR. Samotné výstavy bylo využito k distribuci tiskovin vydávaných DA ČR (Czech Cooperator a Statistická data).

Seminář, moderovaný předsedou ZS ČR Ing. Pýchou, na shora uvedené téma přilákal více než padesátku posluchačů, kteří se zajímají o družstevní formu podnikání, a to především v souvislosti s mlékařskými odbytovými družstvy a jejich budoucností (více informací v samostatném příspěvku ZS ČR).

Zájem posluchačů potvrdila i diskuse, která následovala po vystoupení pěti řečníků a jejíž součástí byla i konfrontace názorů jak ze stran zemědělců, tak zpracovatelů. Po skončení jednání bylo účastníkům nabídnuto občerstvení, při jehož konzumaci proběhla další nefor-

mální diskuse účastníků k danému tématu.

Organizační zajištění akce včetně technického zázemí bylo zajištěno Družstevní Asociací a rozpočtované náklady DA ČR nebyly překročeny. Poděkování patří vedení SČMSD, které se cestou COOP Centra zapojilo do zajištění občerstvení – sponzorskou dodávkou nápojů – pro účastníky semináře.

Stejně jako v minulých letech tak i letos byl český družstevní sektor na výstavě Země živitelka zastoupen nejenom zorganizováním Družstevního dne, ale i samostatnými expozicemi – výstavními i prodejními – ZS ČR, SČMVD a SČMSD. Nabízené produkty byly dobrou vizitkou českého družstevnictví a setkávaly se s velkým zájmem návštěvníků.

VALNÉ SHROMÁŽDĚNÍ MDS 2013 A DRUŽSTEVNÍ DEKÁDA

Mgr. Jiří Svoboda, DESS – výkonný ředitel DA ČR

Mimořádné valné shromáždění MDS v roce 2012 konané v britském Manchesteru schválilo uspořádání řádného Valného shromáždění r. 2013 v Jihoafrické republice, v Kapském Městě. Poprvé v ději-

nách MDS se Valné shromáždění konalo v Africe a výběr afrického kontinentu byl výrazem podpory mezinárodního družstevního hnutí rozvoji družstevního sektoru v Africe. Aktivita v Kapském Městě

byly organizovány Výborem MDS pro Afriku v čele s prezidentem Stanleym Muchirim a v součinnosti s jihoafrickou družstevní asociací SANACO, jejíž prezident N. L. Bale byl Národní družstevní asoci-

ací Jižní Afriky (NCASA) pověřen jednání celosvětové družstevní organizace (MDS) zorganizovat. Součástí všech aktivit MDS byla i mezinárodní konference zahajující tzv. Družstevní dekádu a dále pak aktivity všech světových sektorových asociací, které shromáždění delegátů z celého světa využily pro konání svých sektorových valných shromáždění, konkrétně se jednalo o organizace ICFO (sektor rybářství), ICAO (sektor zemědělství), ICA Housing (sektor bytový), CICO-PA (sektor výrobní), CCW (sektor spotřební), ICBA (sektor bankovní) a IHCO (sektor zdravotní).

Valné shromáždění MDS

Valné shromáždění MDS se konalo 4. listopadu 2013 a řídilo se schváleným programem. Oficiální zahájení provedl generální ředitel MDS Charles Gould. Po něm se svým zahajovacím projevem vystoupila prezidentka organizace Pauline Greenová, v jejímž projevu zazněla řada zajímavých myšlenek, z nichž vybíráme:

- potřeba zásadních změn v přístupu k družstevnímu hnutí a v tom spočívající stěžejní role MDS, tj. usilovat a iniciovat změny v přístupu k družstevnictví v jednotlivých zemích světa
- na Mezinárodní rok družstev chceme navázat tzv. Družstevní dekádou, která by měla rozvíjet stěžejní myšlenky a cíle loňského mezinárodního roku
- nová řídicí sestava vedení MDS (bude v průběhu VS zvolena) se musí zaměřit na lobbying u OSN a dalších mezinárodních organizací
- zdůraznila otázku trvale udržitelného rozvoje světa a podíl družstevnictví na tomto rozvoji
- připomenula otázku potřeb rozvoje afrického družstevního hnutí a svolání VS na africký kontinent

je jedním z výrazů podpory MDS místnímu družstevnictví

- o otázkách celosvětového rozvoje družstevního hnutí bude diskutovat 2 500 osob na mezinárodním družstevním summitu v kanadském Quebecu v r. 2014
- je třeba připravit strategii družstevnictví pro budoucnost
- podtrhla význam družstevního bankovního sektoru
- poukázala na významnou roli v zapojování žen do řídicích struktur družstev.

a záměry, se kterými chtějí funkci člena představenstva MDS vykonávat. Delegáti s volebním právem vyplnili své volební lístky, na kterých uvedli jimi preferované osobnosti, a vložili je do urny. Česká delegace sestávající z místopředsedy představenstva JUDr. Dvořáka a výkonného ředitele Mgr. Svobody, disponovala vahou 5 volebních hlasů.

V době od 11,00 do 12,30 pokračovalo (z předchozího dne) jednání tří pracovních seminářů, které byly

VS MDS – členové české delegace

Poté se ujala slova předsedkyně volební komise paní Hajah Armi Zainudin, která nejprve představila kandidátku na funkci prezidenta MDS. Jedinou kandidátkou byla opět Pauline Green, která byla ve funkci potvrzena. Dále proběhla volba čtyř viceprezidentů. Byl předložen návrh čtyř kandidátů (za Evropu to byl Dirk Lehnhoff, prezident Družstev Evropa), kteří všichni byli zvoleni. Následně pak byla představena kandidátní listina obsahující 31 návrh na funkce členů představenstva. Všichni – kromě zástupce Zimbabwe, který kandidaturu stáhl – pak osobně předstoupili před delegáty a prezentovali svůj program

součástí mezinárodní konference k Družstevní dekáde (bližší informace o obsahu v další části této informace).

Od 14 hodin pak pokračovalo plenární zasedání VS, které bylo zahájeno zprávou o činnosti přednesenou generálním ředitelem. Zpráva připomenula některé klíčové události hodnoceného období a nastínila několik námětů do budoucnosti. GŘ se vrátil k ukončenému Mezinárodnímu roku družstev a zdůraznil, že MDS chce pokračovat v linii nastoupené tímto rokem. Připomenul, že už nejde jenom o formulaci cílů stanovených minulým rokem, ale nyní

jde zejména o hledání cest, jak jich dosáhnout, jak je naplňovat. MDS chce využít zájmu mládeže o elektronickou formu komunikace a chce posilovat své aktivity na sociálních sítích. Jedním z nástrojů je i doména Dotcoop, za jejíž využívání předal MDS čestnou cenu. Dále GŘ ve své zprávě informoval o průběhu prací spojených s přesunem organizace ze Ženevy do Bruselu, což je spojeno i se změnou právní formy. Od 21. 12. 2013 přestane být MDS registrován ve Švýcarsku a registrace bude přenesena do Belgie. Současně s tím MDS získá statut mezinárodní neziskové organizace. Na aktivitách organizace se tím nic nemění, nadále bude pokračovat intenzivní spolupráce s mezinárodními organizacemi (OSN, FAO, ILO, ...). Delegace vedoucích představitelů MDS byla přijata i papežem, který modelu družstevního podnikání vyslovil svoji podporu. Za velmi důležitý je považován sběr aktuálních statistických dat o družstevních sektorech v jednotlivých zemích, a to tím spíše, že byl opětovně aktivován projekt GLOBAL 300. Počet sledovaných družstev se z 300 rozšiřuje na 5000 a na projektu MDS spolupracuje s institutem EURICSE (zatím je

v evidenci 2000 družstev). V rámci kontaktů s mezinárodními organizacemi byla podepsána smlouva o spolupráci s FAO, která je pro MDS důležitým partnerem. Pro rok 2020 se připravuje samostatné velké vystoupení v OSN. Je třeba zajistit, aby všichni představitelé mezinárodních institucí měli dostatek relevantních informací o družstevním hnutí. Musíme dokázat, že družstva jsou velmi spolehlivým podnikatelským modelem. V souvislosti s přechodem do Belgie musí být nově jmenován GŘ, a tak VS potvrdilo Charlese Goulda ve funkci GŘ pro další období. Současně byla ratifikována volba zástupců sektorových organizací MDS.

Po vystoupení GŘ předložila ke schválení finanční zprávu předsedkyně revizní komise Kathy Bardswick (KB). Podle jejího výkladu se tato zpráva zaměřuje na 3 klíčové aktivity:

- finanční situace MDS
- problematika příspěvků
- potvrzení výsledků auditu.

Výsledky hospodaření vykazují za r. 2012 zisk ve výši 156 617 CHF. V minulých letech býval rozpočet de-

ficitní. „Rezervu, kterou jsme si vytvořili, bychom neměli prohospodařit,“ zdůraznila KB. Pokud jde o otázku příspěvků, tak přestože docházelo k nárůstu počtu členů, příjem z příspěvků v minulých 2 letech klesal. Nyní se projevil mírný nárůst příjmů z příspěvků. Na kritériích pro výběr příspěvků (byla schválena v r. 2008 v Římě) se nic měnit nebude, zůstávají obě dvě, tj. počet členů organizace a index světové banky (přepočítává se každé 4 roky). Výpočet výše příspěvku je pak kombinací obou těchto kritérií. Vedení MDS předložilo návrh, aby při zachování principů schválených v Římě byly připraveny a předloženy různé modely možné koncepce členských příspěvků tak, aby mohly být schváleny na VS v r. 2015. Třetí klíčovou otázkou finanční zprávy byla otázka schválení auditorské zprávy, kterou si MDS nechává zpracovávat, i když ji formálně nepotřebuje, ale považuje za užitečné ji mít.

Právě otázka využívané auditorské společnosti KPMG vyvolala diskusi účastníků pléna, kterou inicioval zástupce VB, který vyslovil výhrady k uvedené auditorské společnosti. Ta je údajně v některých zemích zapletena do nejasností kolem daňového poradenství (nabádání k obcházení daňových zákonů), což by mohlo poškozovat image MDS. Podloženost takových spekulací (obvinění) však nebyla doložena. Po diskusi, ve které padaly různé návrhy, přijalo plénum usnesení, že do konce r. 2014 bude KPMG nadále využívána a poté, od 2015, bude otázka auditorské společnosti nově a zásadně řešena, a to s přihlédnutím ke vzneseným výhradám některých členů MDS ke společnosti KPMG.

Vyhlášení výsledků voleb si vyžádalo více času, než se předpokládalo na jejich sečtení. Pokud jde o zastoupení výchoevropských států v předsta-

VS MDS – vystoupení prezidentky Pauline Green

venstvu MDS, pak svoji kandidaturu neobhájil J. Paszkowski z Polska. Za tento region budou v orgánu P. Stefanov z Bulharska a E. Kuzněcov z Ruska. V obou případech jde o představitele sektoru spotřebních družstev.

Příští Valné shromáždění MDS se bude konat v r. 2015 a na základě pozvání střechové turecké družstevní organizace OR-KOOP proběhne v Turecku. Přesný termín konání a jeho místo budou teprve dohodnuty.

Mezinárodní konference MDS

Mimořádné valné shromáždění 2012 konané v Manchesteru schválilo Akční plán Družstevní dekády. Družstevní dekáda navazuje na Mezinárodní rok družstev 2012, vyhlášený OSN. Má být pokračováním naplňování cílů uvedeného roku a je snahou využít potenciálu otevřeného Mezinárodním rokem družstev. Vizí schváleného Akčního plánu je dokázat, že družstevní model podnikání je stabilní, konkurenceschopný a vhodný pro každého. Dalším ze záměrů dekády je nastavení takových legislativních podmínek, které budou rozvoj družstev umožňovat a podporovat.

Družstevní dekáda je strategická vize aktivit MDS, resp. celosvětového družstevního sektoru na období do roku 2020. Zahrnuje 5 vzájemně propojených klíčových témat, formulovaných následovně:

- pozdvihnout zapojení členů družstev do řízení na novou úroveň (posílení principu demokratického řízení družstev)
- zdůraznit postavení družstev jako architekta snah o udržitelný rozvoj
- posilovat družstevní identitu, hodnoty a principy
- usilovat o vytvoření takového legislativního rámce, který by pod-

poroval družstevní růst (na mezinárodní i národních úrovních)

- zajistit pro družstva přístup ke spolehlivému finančnímu kapitálu.

Součástí v Manchesteru schváleného Akčního plánu byla i mezinárodní konference svolaná při příležitosti VS 2013 konané v Kapském Městě. Konference byla rozčleněna do pěti níže uvedených tematických pracovních seminářů, které paralelně probíhaly ve dnech 3.–5. listopadu.

Témata uskutečněných pracovních seminářů :

1. Bezpečnost potravin a stálé zásobovací řetězce – pod garancí CCW (sektor spotřebních družstev) a ICAO (zemědělský sektor) řešil problematiku vzájemného chování výrobců a spotřebitelů potravin, jakož i postavení a role družstev v tomto vztahu.

2. Přístup ke službám – pod hlavičkou CICOPA (sektor výrobních družstev) a IHCO (sektor zdravotnictví) byly diskutovány otázky související s přístupem obyvatelstva ke službám souvisejícím se zdravotnictvím, školstvím, ochranou životního prostředí, zaměstnáváním zdravotně postižených osob, výrobou energií z alternativních zdrojů, atd. Zdůraznění výrazně lokálního charakteru nabízených služeb a působnosti družstev v této oblasti, jakož i nezbytnosti posilování zapojení družstev do nabídky těchto služeb.

3. Moc a síla komunikace – za vedení Eda Mayo (prezident britské družstevní organizace a předseda Výboru MDS pro komunikaci) byly diskutovány otázky důsledného a správného využívání všech komunikačních prostředků k propagaci družstevnictví, dále rozvoj komunikace s mladou generací, ženami a dalšími skupinami populace, spolupráce s masmédií a práce na sociálních sítích.

4. Financování družstev v nové ekonomické sféře – pod patronací ICMIF („mutuálky“) a ICBA (bankovní sektor) byly diskutovány otázky financování družstev, jejich přístupu k různým finančním nástrojům a důležitosti družstevního bankovního sektoru, který v současné ekonomické krizi prokázal velkou odolnost a napomohl k překonání krize.

5. Družstevní vzdělávání – pod patronací EURICSE (družstevní výzkumný institut) a dalších vzdělávacích družstevních struktur se probírala příprava mladých členů družstev a jejich postupné zapojování do řízení, rozvoj vzdělávání a posilování kapacit družstev v problematice vzdělávání.

Vyvrcholením aktivit mezinárodní konference pak bylo závěrečné plénum, na kterém pod řízením GŘ MDS Charlese Goulda proběhl velký diskusní panel, do kterého byly zapojeny vedoucí osobnosti (na úrovni prezidentů) všech mezinárodních světových družstevních sektorových organizací.

VS MDS – projev GŘ Charlese Goulda

PAPEŽ FRANTIŠEK PODPORUJE MODEL DRUŽSTEVNÍHO PODNIKÁNÍ

Mgr. Jiří Svoboda, DESS – výkonný ředitel DA ČR

Zatímco přístup představitelů naší politické reprezentace a i zástupců státní administrativy k problematice družstevnictví, potažmo k družstevnímu modelu podnikání, lze označit za více než liknavý, ze zdrojů MDS (viz e-Bulletin MDS z listopadu 2013) lze vyčíst, že dokonce i nejvyšší představitel katolické církve vyslovil svoji podporu a ocenění této podnikatelské formě.

Jak bylo oznámeno účastníkům Valného shromáždění MDS konaném

v Kapském Městě v listopadu t. r. a jak uvádí i listopadové číslo shora citovaného elektronického bulletinu této mezinárodní organizace, byli vedoucí představitelé celosvětové družstevní organizace přijati dne 30. října 2013 papežem Františkem v jeho sídle ve Vatikánu.

Přijetí se zúčastnila prezidentka MDS Pauline Green doprovázená generálním ředitelem MDS Charlesem Gouldem. Setkání byli dále přítomni i představitelé družstevního sektoru amerického kontinentu, konkrétně

Ramon Imperial Zuniga, prezident Výboru MDS pro Ameriku, a dále i regionální ředitel tohoto Výboru pan Manuel Marino. Kromě nich byl americký družstevní sektor ještě zastoupen prezidentem Družstevní konfederace Republiky Argentina (COOPERAR) Arielem Guarco a tajemníkem této organizace Ricardem Lopezem, kteří papežovi předali dárek argentinského výrobního družstva Kbrones, kožené pouzdro na termosku s nápisem „družstva vytvářejí svou vlastní důstojnost“. V průběhu přijetí vyjádřil papež

Audience Pauline Green u papeže

Předání daru papežovi

František svou podporu družstvům, která vnímá jako rozhodující prvek světové ekonomiky budoucnosti. Připomenul jejich roli v současné ekonomické krizi, kdy lidé umírají hladem a zimou a kdy i v zemích vnímaných jako silně rozvinuté, jakými např. jsou Španělsko a Itálie, dosahuje nezaměstnanost mládeže 40 %. Vzpomenul i na svého otce, který již r. 1945 diskutoval o vlivu družstev na místní komunity.

Prezidentka MDS paní Pauline Green informovala papeže o důležitosti družstevního modelu podnikání přispívajícího k boji proti chudobě a zlepšujícího sociálně-ekonomickou situaci lidí. Generální ředitel Charles Gould pak Jeho Svatost seznámil se strategií MDS do r. 2020, tedy s vizí obsa-

ženou v projektu Družstevní dekáda a předal mu publikaci vydanou pod názvem „Budovat lepší svět“, prezentující družstva různých sektorů všech kontinentů.

Po setkání s papežem Pauline Green prohlásila, že družstevní sektor je potěšen možností podělit se o svou vizi společnosti více vyvážené a zodpovědné s Jeho Svatostí. Je to signál, že družstevní sektor funguje s podporou společnosti. Pokračujeme v tom, co zahájil loňský Mezinárodní rok družstev vyhlášený OSN, řekla Pauline Green. Generální ředitel Charles Gould ještě dodal, že pozvání družstevního sektoru do Vatikánu je historickým momentem. Lidé se cítí odstrčení současným ekonomickým a sociálním modelem, i když tyto

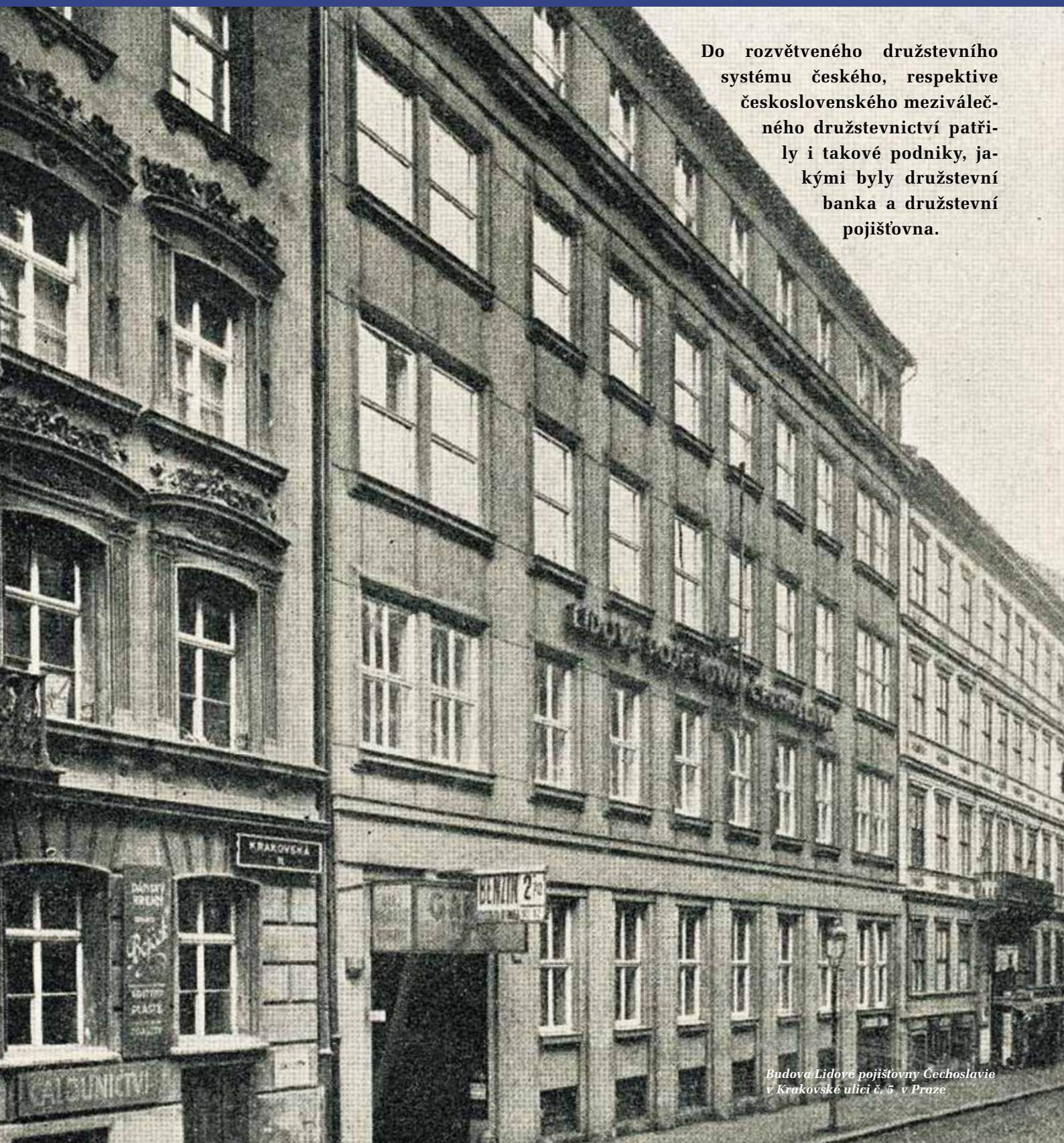
modely formují a kontrolují jejich život. To se pak odráží v hnutích typu Okupujte Wall Street, Londýn či cokoliv, protože tyto modely nefungují pro nás.

Setkání ve Vatikánu potvrzuje zneklidnění družstevního sektoru nad současným sociálně-ekonomickým modelem, které je sdíleno i jinými aktéry společnosti, což potvrzuje nezbytnost sjednocovat naše síly s dalšími organizacemi stojícími mimo družstevní sektor s cílem zlepšování životních podmínek a se záměrem diverzifikovat a vyvažovat společnost a ekonomiku tak, aby sloužila k lepšímu, jak ještě uvedl Charles Gould.

Z HISTORIE DRUŽSTEVNÍ BANKY A DRUŽSTEVNÍ POJIŠŤOVNY

Mgr. Vladimíra Vávrová – Muzeum družstevnictví DA ČR

Do rozvětveného družstevního systému českého, respektive československého meziválečného družstevnictví patřily i takové podniky, jakými byly družstevní banka a družstevní pojišťovna.

*Budova Lidové pojišťovny Čechoslovávie
v Krakovské ulici č. 5 v Praze*

Družstevní banky byly na počátku 20. let 20. století založeny dokonce tři (viz poznámka vzadu), tento příspěvek se však bude zabývat jen jednou z nich, a to tou, která měla nejdelší historii, a sice Všeobecnou družstevní bankou. Další významnou institucí tohoto období byla pojišťovna Čechoslavia.

Všeobecná družstevní banka

Myšlenka na založení družstevní banky se zrodila již dávno před 1. světovou válkou, ale teprve po válce vznikly podmínky pro její založení. Na počátku družstevní banky bylo vytvoření ustavujícího výboru v srpnu roku 1919 při Ústředním svazu československých družstev v Praze (největší nezemědělské družstevní centrále, sdružující spotřební, výrobní, bytová a další dělnická družstva a družstva drobných živnostníků). V tomto výboru se sešli zástupci (vždy po jednom) z 10 družstevních organizací včetně Ústředního svazu československých družstev. Vlastní činnost banka zahájila v roce 1920. Ustavující valná hromada se konala v červnu 1920 a byly současně vytyčeny hlavní zásady činnosti ústavu. Byla to v první řadě podpora zájmů družstev a dále úloha peněžní ústředny družstev, odborových organizací a různých hospodářských korporací. Původní název zněl Ústřední banka československých družstev, který byl později výnosem ministerstva vnitra pozměněn na Banka československých družstev. Jenže mezitím došlo ke zřízení jiné banky pod tím samým názvem – Banka československých družstev, a tak byl název opět změněn, a to na Všeobecná družstevní banka v Praze.

Již v prvním roce své činnosti dosáhla Všeobecná družstevní banka dobrých výsledků, takže usnesením první řádné valné hromady v dubnu 1921 byla akciová jistina zvýšena z původních 3 000 000 Kč na 5 000 000 Kč. Přís-

ným dodržováním vytčených směrnic si získala banka důvěru a již v průběhu prvních 12 let činnosti se stala největším dělnickým finančním podnikem v republice.

Banka měla sídlo v Praze a pobočky v Brně a Ostravě a udržovala obchodní spojení s peněžními ústavami v Evropě i v Americe.

V roce 1932 zaměstnávala banka 50 úředníků. Svoji činností a hospodařením se stala Všeobecná družstevní banka důležitým faktorem zejména v drobném hospodářském podnikání.

Osud banky byl velmi poznamenán vypuknutím 2. světové války, okupací Československa a zejména rokem 1942, kdy byla provedena nařízená reorganizace družstev. Vládním nařízením č. 242 ze dne 3. 7. 1942 bylo provedeno nové uspořádání českého a moravského družstevnictví na území Protektorátu. Zároveň byla provedena i nová úprava peněžního družstevnictví sloučením všech dosud samostatně pracujících peněžních ústředí. Doplněk tohoto soustředěného družstevního peněžnictví tvořila Ústřední banka družstev pro Čechy a Moravu, která měla sloužit jako peněžní vyrovnávací ústředí. Tímto úkolem byla pověřena dosavadní Všeobecná družstevní banka. Na mimořádné valné hromadě 11. 9. 1942 byla provedena úprava stanov, změna firmy a zvoleny nové správní orgány. Oběma pobočkám Všeobecné družstevní banky – v Brně a Ostravě byla zastavena činnost. Stěžejním úkolem banky bylo být oporou likvidity družstevnictví v Čechách a na Moravě a přispívat k dalšímu upevnění peněžního družstevnictví stabilní úrokovou politikou, přizpůsobenou potřebám peněžních ústředí a v ní organizovaných družstev. Ústřední banka družstev pro Čechy a Moravu byla v přímém styku s vrcholným ústředím

německého družstevnictví – Deutsche Zentralgenossenschaftskasse v Berlíně, u něhož povinně ukládala přebytky českých družstev.

Po skončení války fungovala banka jako vrcholné finanční ústředí družstev již jen necelé 3 roky, neboť vládním usnesením ze dne 25. 3. 1948 byla sloučena s Živnostenskou bankou, národním podnikem.

Lidová pojišťovna Čechoslavia

Po vzniku Československého státu v roce 1918 již působila na území České republiky, respektive Československa, řada úspěšných pojišťoven. V prvních poválečných letech se k těmto tradičním pojišťovnám připojily nově zakládané a mezi nimi, i později velmi známá, družstevní pojišťovna Čechoslavia.

Přípravný výbor pro vybudování pojišťovny Čechoslavia byl ustaven 19. května 1919 ze zástupců čtyř dělnických korporací: Ústředního svazu československých družstev, Výkonného výboru československé strany sociálnědemokratické, Odborového sdružení československého a Svazu nemocenských pokladen. Přípravný

Čechoslavia – akcie

výbor pojišťovny vydal svolání ve kterém se uvádí, „že Lidová pojišťovna Čechoslavia chce být první lidovou pojišťovnou českou, která bude pracovat na podkladech nejmodernějších s použitím nejnovějších pokroků vědy pojišťovací, pojišťovnou bez výdělečné tendence, jejíž případné zisky obráceny budou ve prospěch pojištěnců“. Akcie pojišťovny byly z největší části majetkem družstev. V listopadu 1919 byl vydán výnos ministerstva vnitra, jímž bylo dáno definitivní povolení ke zřízení pojišťovny. 20. prosince 1919 se konala první ustavující valná hromada a 1. ledna 1920 započala pojišťovna oficiálně svoji obchodní činnost ve vlastním domě v Krakovské ulici. Není bez zajímavosti, že všichni funkcionáři vykonávali svoje funkce jako čestné, bez nároku na jakoukoliv odměnu.

Činnost pojišťovny byla první dva roky omezena pouze na pojišťování životní, ale již roku od roku 1922 provozovala i pojištění živelné, věcné, odpovědnostní a další. Od roku 1932 patřila Čechoslavia k předním československým pojišťovacím ústavům. Vedle centrály v Praze měla generální zastupitelství v Brně, Bratislavě, Ostravě a Plzni. Mimo to v každém větším městě měla svoje zastupitelství a snažila se rozšiřovat organizační síť i na venkov. Podle počtu pojištěných osob byla v roce 1932 Čechoslavia na prvním místě mezi všemi československými pojišťovnami.

Čechoslavia fungovala a plnila svoje poslání i v době války a krátce po osvobození republiky, a to až do konce roku 1946, kdy bylo lapidárně sděleno veřejnosti, že Li-

dová pojišťovna Čechoslavia, akc. společnost v Praze oznamuje, „že podle dekretu presidenta republiky čís. 103. Sb. z roku 1945 o znárodnění pojišťoven, vytvoří od 1. ledna 1947 společně s Korunou, Rolnicou vzájemnou pojišťovnou, Slávií a Slovanskou pojišťovnou, pojišťovnu Slavia, národní podnik v Praze, v jehož rámci bude i nadále sloužiti československému družstevnictví“.

Z hlediska historie působení družstevnictví v bankovním a pojišťovacím sektoru to znamenalo de facto konec, i když byly v průběhu dalších desetiletí uskutečněny dva pokusy o obnovení družstevní činnosti v těchto oblastech.

První nezdařený pokus o založení družstevní banky byl proveden po roce 1968. Podruhé byly snahy o založení družstevní banky a družstevní pojišťovny na krátkou dobu realizovány v porevolučním období v 90. letech 20. století (COOP Banka

a Kooperativa, a.s.) Ale i tentokrát družstevní forma v bankovním a pojišťovním zatím neuspěla.

Poznámka:

Na přelomu let 1919–1920 došlo k založení Československé družstevní banky v Praze, která vznikla zejména z iniciativy Československé strany národně socialistické. Tato instituce však po 11 letech činnosti v roce 1931 svoje původní poslání zcela změnila, což se projevovalo i v jejím novém názvu – Československá diskontní banka. V roce 1922 pak byla v Brně založena ještě Moravská lidová banka, jako lidová dělnická družstevní instituce. Její význam však byl velmi malý a rozsah omezený.

Čerpáno z dokumentace Muzea družstevnictví a dále z publikace: Juřík, Pavel, Historie bank a spořitelen v Čechách a na Moravě, Libri, Praha 2011.

Leták družstevní banky v tisku; Statistický přehled banky v letech 1920–1932 (tabulka uprostřed); Budova Všeobecné družstevní banky v Brně, U Solnice 3.